

FØROYA SOSIAL DEMOKRATUR

kemur út eina ferð um vikuna og kostar kr. 2,00 + porto um fjórðingsárid.

Bráðf. blaðstjóri: **MARTIN JOENSEN**
Prent: **A. ØSTER**

HEIMATÍÐINDI

KAIIN BROTNADI

Tá id hin svenski damparin »Maude«, sum komin er við saltfarni til Føroyar, skuldi leggja at á Tverøyr, rendi hann við fullari feð á midjuna á kaiini. Bresturin var ofurur, og nógv sást eftir. Træverkid sponadist sundur, stórir steinar klovnadu og stórt bar kom í sjálvan garðin. Á damparanum sást einki. Skadin varð mettur til 10.000 kr.

»VESTMANNA«

kom við um 180 skipundum av saltfiski. Hetta er eitt av teimum umbygdum gomlu skipunum, sum fingid hava sterkan motor og veida við trol. Vidurskiftini hjá hesum skipum hava ikki verið lagalig í vár. Vedrid hevur verið ringt, og í so ringum vedri ber illa til at trola við smáum skipum.

»RÓIN«

komini eisini undir Íslandi. Hann hevdi roynt við snurrivád og fingid 300 kurvar. Teir lótu eisini so illa at vedri. — Tað er at hoyra av hvørjum skipi, at menn klaga um vedrid, verið hevur í vár á Sudurlandinum. Flestu siga seg ikki hava vitad slíkt vedur. Stormur og regn í heilum, og sjálvandi mugu slík vedur-likindi hava hindrad allan fiskiskap.

»DRÁTTUR«

hevdi 160 tons av saltfiski. Meginparturin var toskur, so hetta var ofora góður tútur við hesum trolaranum.

»SUDURFARIÐ«

30 tons snurrivádsbátur, var á Tverøyr seinasta friggjadag á vegg til Onglands við 400 kurvum av høys undum Íslandi.

»ØRNANÍPAN«

fór við fullum farni niður til Onglands. Teir hava fiskad undir Føroyum. Í seinastuni tyktist væl av fiski at hava verið rundan um Suduroynna. Batar eru eisini, sum roynt hava við kalvalinu og hevur vagnast væl fyri teimum.

KENDUR NORDMAÐUR

Hin kendi norski báturin »Ulf«, skipari, Simon Vik, id var her undir krignum, er komin higar aftur at vitja. Hann hevur legu á Tverøyr og roynt mest rundan um Suduroynna. Hann hevdi fingid 80 centnarar fyrst hann royndi.

Søluvidurskiftini í Noreg fyri saltfisk eru ikki so lagalig. Statin hevur søluna undir hond og tekur ágóðan, so prisurin verður so háur, at tað loysir seg ikki at selja. Vituligt er, at lond, sum illa hava verið hægð við av krignum, skulu hava stóran pening at byggja upp við, og fólkið í hesum londum má aleggja sær stórar byrður og treingja at sær, um hetta skal eydnast.

»FAGRANES«

snørisskip, hevdi um 300 skipund. Mong snørisskip hava eftir líkindunum fiskad væl á Sudurlandinum í ár.

»TJALDRID«

fór úr Keypmannahavn leygardagin kl. 11 við 608 tonsum av stykkjagódsi og 55 ferdafólkom.

NÝGGJUR HVALABÁTUR

Gudmund Mortensen, keypmáður, hevur keypt hvalabát í Onglandi. Hesin bátur er ódrvisi á snidi enn hvalabátar, vit vanligu eru von við; men hann hevur góða maskinu og gongur einar 10—11 mil. Hann er umvældur í Onglandi, og

nakað skal verða gjørt við hann her í Føroyum.

SUMMARVEDUR

Kaldur var veturin, og apríl mánaður hevur verið av teimum ringastu; men hesin parturin av mei hevur verið hendringagóður. Solskin og sterkur hiti hvønn dag. Fólk, sum hava inniarbeiði hava leitað út aftaná arbeidstíð, á sjógvn og í hagan. Líkindini hava eisini verið sera góð fyri alt landarbeiði, at seta eplini niður, ella um onkur ætladi at skera torv; men tað er nóg so tidliga eftir sum vant plagdi at vera.

ÚTSKIFTINGIN

Løgtingid lýsir eftir útskiftingarformanni, so ætlanin man vera at seta fastan mann til hetta starv. Útskifting í Føroyum er hardliga átróðkandi. Tær bygdir, id fingid hava útskift, mugu ikki ynskja eftir at fáa tað aftur í hitt gamla skilið, um so mong illstøðan var aftan á, at hvør hevdi fingid sitt, tí menn hildu seg vera vanbýtur.

ÍSFIKKASÖLAN

Frá 13.—17. hava hesi skip selt:

Í Aberdeen: Róin 333 ks. 1063 pund, Jórur 422 1210, Silver Spray 534 1559, Ørvur 195 687, Mary Margreth 481 1408, Ósi 430 1500, Dragaberg 2374 6.087, Polarstjórnan 847 3650, Eystnes 230 785, Grønhólmur 269 929, Ørnaniþan 346 963, Skipafossur 316 803, August 239 1084.

Í Buckie: Glottin 345 ks. 983 pund, Háenni 396 1139.

Í Leith: Ileana 278 ks. 671 pund.

Í Fleetwood: Leivur Øssursson 2421 kits 7.467 pund.

PALÆSTINA

Spurningurin um Palestína er lagdur fram fyri Sameindu Tjóðirnar at taka stóðu til. Har er sum kunnugt ófriðurin í heilum, og er hetta eitt problem, sum ivaleyst verður ringt at greiða.

Bæði Jóðar og Arabarar mæla imóti Palestína-stevnunni. Arabarar leggja t.d. fram, at Palestína skal fáa óskert sjálfstýri og at bretska yvirvaldið skal falla burtur, og at Jódaflytingin til Palestína verður steddag.

Frá jódisku verðaldarstevnunni í Prag koma har aftur imóti boð um at loyva at flyta Jóðar, sum eru tvangsflyttir, til Palestína. Hadani verður framborið harmur um, at nú tvey ár aftaná, at kríggid er endað, eru enn 250.000 Jóðar í Europa, sum móti sinum vilja liggja innistongdir í fangalegum.

Sameindu Tjóðirnar skulu nú fella dóm í hesum einum av mest merkiligum og flókum málum, id finnast í söguni: Ognarrætturin til Palestína. Og nú tvey fólk seta krøv fram um henda forna ognarrætt, verður málið enn flóktari og vandamiklari at greiða.

Harra M. L. Viderø,

fyrirverandi deknur.

Tygum hava verið eitt sindur sinnisræður 28. april, hvat ger mær ógvuliga ílt, men vónandi gongur tað yvir.

Handa greinin er eitt tilfitt journalistist meistaraverk, at vónandi fáa tygum gildi fyri hana, æntin í kontantum ella »in natura«, sum aðrir líknandi stórir journalistar.

Meira tími eg ikki at skriva, tó at rætt er sum tygum siga, mangt kundi verið at skriva.....

Vinarliga, góði skyldmaðurin.

Viggo Dalsgaard.

Lótir.

»Dimmalætting« hevur nú pris- og lønspurningurin hevur verið umrøddur fleiri ferðir í leiðandi greinum átalad prispolitikkinn og priseftiransingar-ráðið. Men hon hevur í sínum atfanningum reinsað Fólkalokks-flokkinn fyri alla skuld, mólmað um, at hann skuldi hava lagt fram eithvørt, sum hevdi verið bóttin, og var tað eftirfarið, hevdi hetta stríðið ikki verið. Men Javnadarmenn og Sambandsmenn eru teir, id abyrgdina hava, og eru menninir id eru fedrar til henda órættvissa løn- og prispolitikkinn.

Nakað tilfitt fáa vit burtur úr skrivning »Dimmalættingar«. Men ikki nevnið hon, hvørji tey góðu ráð vóru, Sambandið hevdi, og ikki nevnið hon tað, at Sambandið má tó hava havt sitt umboð og tað sin góða part av umboðnum í priseftiransingar-ráðnum.

Sannleikin man vera hann, at Sambandsflokkurin hevdi kanska hin størsta ávirkanin á prispolitikkinn, fyrst id lógin kom í gildi. Vit vita ikki betur enn báðir teir fyrstu formenninir vóru Sambandsmenn, og tað var nettupp henda tíðin, id var hin týðningarmesta, tá id ráðið var skapt og alt var í gerði.

Lógin var ivaleyst góð. Men meira enn lóg er tað, hvussu lógin verður umsitin. Okkara útlandshandil hevur altíð verið leysur og bygdur á góðvild útlandska heilsölumanna. Og hann mundi ikki vera í bestu sporum undir krignum. Preiseftiransingarráðið gav eisini heilsölumonnunum rættin til at rokna sær eitt nógv óvstórt procenttal, tí ein mátti hugsa sær tann stóra »umsetningu«, id nú gjørdist, og tær stóru peningamongdir, id fóru millum heilsölumenninar.

Sambandsflokkurin má so statt bera sin stóra og tunga part av prispolitikkinn. Og vit siga, at vit harmast ikki, um vit hava sagt okkurt hvassligt og spoyskligt orð um prisskriving »Dimmalættingar«.

Atfinningar eru góðar at siggja, men so skulu verunleikar vera aftan fyri, og fram skal koma, hvat afunnid verður. Ílt er at bera skikkjuna á báðum øxlum.

H. BÆRENTSEN og J. M. KJELD

NÝTSLUPLANTUR

NORRØNA FORLAGIÐ Tórshavn.

Henda bókin, sum lærararnir H. Barentsen og J. M. Kjeld hava skrivað, og sum Norrøna Forlagid hevur givið út, er serliga hent til skúlabrúks, men eisini onnur fólk enn tey, sum ganga í skúla og fáast við skúlastarv, kunna hava gagn og gleði av at lesa hana.

Heilsurókt og heilsulæra er

týðningarmikil grein at lagt dent á í skúla, og henda bókin er sera góð at hava sum amboð, um lærarar fáa stundir at geva undirvising í nevndu grein.

Ofra er kunnleikin hjá fólki lítill viðvíkjandi tí mati og drekka, nýtt verður, og sum likamid hevur gagn ella skaða av. Men í seinastuni hava menn verið varir við, at hetta hevur alstóran týðning fyri mannaheilsuna, og flest allar sjúkur kunna verða ávirkaðar ella kykna upp av tí, id maður nýtir. Tað er tí nú farið undir at geva upplýsing í bókum og blóðum um hesi víðurskifti, og verður tað mett til at vera ein hin størsta og týðningarmesta samfelagsuppgáva.

Bókin henda sigur okkum frá fimm nýtsluplantum: kaffi, te, kakao, sukur og tubbaki. Greiddiga er sagt frá hvørji. Sögu hennara, sum mangan kann ljóða sum eitt ævintýr, har hon veksur, hvønn týðning hon hevur fyri tað land, har hon verður dyrkað, hvussu stórar mongdir tey ymisku lond nýta av henni og hvat gagn ella hvønn skaða, id hon kann veita menniskjanum.

Hetta eru okkum fremmindar plantur, sum grógvá í fremmindum londum, og sum vit innflyta, og sum nú á døgum nógv verður nýtt av í Føroyum.

Ikki eru tó so nógv ár liðin síðan summar av teimum vóru Føroyingum eins og óðrum fólkom í Europa heilt ókunnigar.

Stuttlig söga er t.d. hiðani av landi um fyrstu ferð, id te kom til eina føroyska bygd:

Tað sigst, at enski skip strandaði; manningin var bjargað og fingi teir innivist í ymsum húsum í bygdini. Nakað av farminum var eisini bjargað, og har imillum vóru fleiri kassar av góðum tei. Onglendingum dáma væl te, og ein dagin biður ein matmóður sina kóka sær eitt sløg av hasum, sum er í kassanum. Konan hevdi aldrin sæð hetta slagid fyrr, men hon vildi gera manninum henda beina, tá id hann bað hana. Um dagin skal hann so fara og fáa sær dögurða, tá kemur konan berandi inn eitt stórt fat fullt av teblóðum. Hon hevur tikið væl til úr kassanum at kóka til mannin, koyrt lógin burtur, sum vant plægdi at vera, og so sett tað id eftir var, blóðini, inn á bordið.

Men nú eru Føroyingar ikki ókunnigir við hesar fremmindu vóru, og nógv kemur til landið av teimum. Bókin sigur t.d. at tey síðstu 5 bardagaárin komu árliga til Føroyar um 310.000 sigarir, 14 milliónir sigarettir og 30 tons av óðrum tubbaki, virðið var 1/2 millión krónur. Stóru peningur at fara upp í royki.

Føroya Sjóvátrygging

Skip - motorbátar

útróðrabátar - vørrur

verða tryggað

Telf. 372.